

Книжкові дари Володимира Дмитровича Собчука

Бібліографічний огляд подарованої літератури

«Я збирав не тільки і не стільки для себе,
як для своєї країни і свого народу»

Щукін С.І.

Книги, унікальні, цінні, рідкісні... Саме вони виступають носіями вічної духовної і матеріальної культури народу, стають незамінним чинником інформативності, що впливає на свідомість суспільства, формують його культурний світогляд. Дарування книг – це своєрідна інвестиція в майбутнє: вона на десятки років залишиться у бібліотеці, і назавжди – в серці людей. Традиційним джерелом комплектування фонду бібліотеки Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка є дари. Коли в 1969 році Кременецький педінститут було переведено в Тернопіль, до обласного центру був перевезений і бібліотечний фонд (58 500 прим.) Книгозабезпечення Кременецького педагогічного училища розпочалося з нуля, і першими примірниками в фонді бібліотеки стали книги подаровані кандидатом педагогічних наук І. П. Смолієм. Іван Павлович викладав психологію і очолював кафедру педагогіки і психології в Кременецькому педагогічному інституті (1962-1969 рр.), і був палким книголюбом, все свідоме життя він збирав і дарував книги.

Свою частку в розвиток інтелектуального і культурного надбання та збільшення книжкового фонду нашої бібліотеки вніс Володимир Дмитрович Собчук - кандидат історичних наук, доцент кафедри української філології та суспільних дисциплін, спеціаліст у галузях соціальної історії, генеалогії, історичної географії та історії культури. Це не перший досвід співпраці Володимира Дмитровича з бібліотекою, друковані примірники результатів своїх наукових досліджень пан Собчук завжди презентує бібліотеці. Цього року він подарував бібліотеці більше 1000 книг з власної книгозбірні. Це монографії; матеріали науково-теоретичних і практичних конференцій і наукових читань; збірники – наукових праць, статей та матеріалів; джерелознавчі нариси; епістолярна спадщина; спогади; щоденники; довідкова література; підручники, навчальні посібники; альманахи, наукові вісники, щорічники тощо, твори художньої літератури видані в Україні, США, Канаді, Польщі, Росії з 1954 по 2018 рр. Пропонований огляд ознайомить читачів з ґрунтовними суспільно-політичними виданнями, які будуть особливо цікаві викладачам і студентам недавно ліцензованої спеціальності «Історія».

На сучасному етапі розвитку історичної освіти головним завданням є оновлення її змісту, досягнення якісно нового рівня у вивченні історії України та історії рідного краю, формування національної свідомості, любові до землі свого народу. Ця вимога обумовлена тими процесами, які переживає українське суспільство. Людина повинна знати історію свого роду, історію рідного поселення, яке для всіх нас є малою батьківщиною, звідки вона походить, яке її коріння, хто її батьки, діди, прадіди. У книзі: **Кременеччина: минуле й сьогодні: сторінки пам'яті. Т. IV / упоряд. В. Олійник. - Кременець : Малий видавничий дім, 2018. - 435 с.** - висвітлюється життя типового українського села Кременецького краю, його історії, звичаї, вірування, освіта, культура, споконвічні хліборобські турботи. Підкреслюється зв'язок села з історією краю та Української держави загалом. У книзі зосереджується увага на силі духу та волі мешканців, на моральних чеснот пересічних громадян, прагненні бути господарем на власній землі, у своїй країні, спрямованість в майбутнє.

Пізнання історичної минувшини - складова частина виховання свідомого громадянина, патріота своєї Батьківщини. Це пізнання починається із вивчення рідного краю. Місцева історія формує вітчизняну історію і є її складовою. Саме вона допомагає формувати патріотів свого краю, держави в цілому. Навчальний посібник: **Гандзілевська І. Ф. Історія міста Дубна від найдавніших часів до сьогодні: до 910-ї річниці з дня заснування міста та 550-ліття з дня народження князя Костянтина Острозького / І. Ф. Гандзілевська, Н. В. Якимчук. - Дубно, 2010. - 172 с.** – є першою

спробою дати короткий системний виклад історії Дубна з найдавніших часів і до сьогодення на тлі всесвітньої та вітчизняної історії. Видання містить фрагменти історичних джерел, погляди відомих краєзнавців на різні події історії міста Дубна та Дубенщини, а також завдання на осмислення і закріплення вивченого матеріалу. Розрахований на учнів та вчителів загальноосвітніх шкіл, студентів вузів, краєзнавців та всіх, хто цікавиться історією.

Питання історичної пам'яті, відродження та збереження культурного надбання наших предків розглядалися на науково-практичній конференції: **Успадкування та популяризація історико-культурного надбання Волинського Полісся: матеріали науково-практичної конференції / упоряд. Л. Сніжко. - Кузнецовськ, 2017. - 234 с.** – на якій висвітлювалися історичні, політичні, економічні, соціальні проблеми розвитку краю в галузі освіти, науки і культури Волині та Полісся.

Історія, культура, природа та екологія краю завжди в центрі уваги викладачів, студентів і науковців. Краєзнавство стало важливою галуззю наукового знання і пізнання можливостей розвитку територій. Випускники вишів досліджують і вивчають свій край, тісно співпрацюючи з музеями, архівами, бібліотеками. Їхні надбання становлять основу краєзнавства, важливого курсу для навчання і виховання патріотизму в учнівської і студентської молоді і для поширення краєзнавчої освіти. Науковий збірник: **Дерманська та Мізоцька земля в українському та загальноєвропейському вимірі: матеріали Всеукраїнської історико-краєзнавчої конференції, 03 червня 2018 р. - Дермань Друга, 2018. - 135 с.** – містить статті та повідомлення учасників конференції, присвячені історії становлення та сучасному стану краєзнавства та краєзнавчої освіти на Волині та Поліссі. Розрахований на науковців, краєзнавців, освітніх і музейних працівників, студентську та учнівську молодь, на широке коло шанувальників минувшини.

Неоцінну роль в дослідженні історії відіграють археологічні дослідження, щоб повною мірою зрозуміти справжню матеріальну та історичну цінність археологічних артефактів, їх значення для науки і практичної діяльності у сфері вивчення та збереження національної історико-культурної спадщини, показати, які зусилля були потрібні для накопичення джерельної бази, написана книга: **Пономарьова, Т. О. Переправа незабутня: історія однієї експедиції / Т. О. Пономарьова, О. Булига. - Луцьк : Волинські старожитності, 2014. - 188 с.** Видання присвячене історії проведення археологічної експедиції на полі однієї з найбільших козацьких битв – під Берестечком. У книзі на основі великої кількості офіційних документів, образотворчих артефактів XVII ст. розкривається історія археологічної експедиції, яка у 1970 – 1990 роках досліджувала місце козацько-селянської переправи, спорудженої 10 липня 1651 р. під час Берестецької битви. Це була одна з трьох козацьких переправ, якою вони виходили з оточення. У зв'язку з цим книга отримала свою назву.

В українській історіографії досить багато «білих плям», які з часом обростають стереотипами або ж невірними, часом просто фантастичними, трактуваннями. До таких «білих плям» належить й Ірпінська битва. Відтак, кожна спроба її дослідження варта уваги, а особливо, якщо вона зроблена людиною, яка за фахом – інженер-гідротехнік, а за покликанням – дослідник, який усе своє свідоме життя цікавиться та вивчає історію, котра вклала в неї не лише кошти та енергію, а й десятки років власного життя. Спираючись на історичні джерела, праці науковців різних періодів, він доводить, що Ірпінська битва відбулася на початку травня 1323 року біля села Демидів Вишгородського району Київської області. На думку дослідника, цією успішною битвою розпочалося звільнення українських земель від поневолення Золотою Ордою. Варто сподіватись, що книга: **Саюк В. Ірпінська битва 1323 року: історичне дослідження. - Біла Церква: Пшонківський О. В., 2017. - 124 с.** отримає гідне визнання, а його праця матиме подальший розвиток.

На думку археолога М. Чмихова, історія людства не може віднайти адекватного трактування в межах лише однієї науки – історії. Адже історичні процеси й події, можуть бути розглянуті лишень як похідні від набагато більш широких “подій” – явищ та закономірностей космопланетарного масштабу. Космоархеологічна концепція історичних трансформацій М. Чмихова лежать у площинах одночасно кількох наук, на перший погляд, мало або ж зовсім не пов'язаних між собою: культурології, астрономії, філософії, мовознавства тощо. У монографії: **Чмихов, М. О. Від яйця-райця до ідеї Спасителя. - К. : Либідь, 2001. - 432 с.** – відтворено споконвічний пошук розв'язання питання про місце і роль

людства у житті Всесвіту, проаналізовано особливості взаємовпливів суспільства та довкілля у давнину, формування найдавнішої системи світогляду та її вершини - космології. Детально охарактеризовано основні етапи розвитку язичництва Київської Русі. Дослідження базується на матеріалах археології, етнографії, міфології, філософських учень, астрономії. Для науковців, викладачів, студентів, усіх, хто цікавиться історією матеріальної та духовної культури.

Книжкові меценати – це завжди ідеалісти, які рухають культурний прогрес. Для них благодійність є покликом душі, способом надавати благодійну допомогу мистецтву, науці, культурі, можливістю відроджувати, зберігати і примножувати освітянські традиції України.

Працівники бібліотеки, а також читачі щиро вдячні Володимирі Дмитровичу, який вніс свою частку в розвиток та збільшення культурного та наукового надбання нашого книжкового фонд, сприяючи розвитку і покращенню нашої бібліотеки.

Підготувала: О. Ставінська